

Dosarul nr. 1a-266/2022

I

instanță

Nr. comp. 1-21121021-06-1a-05102022

Judecătorul Ganganu

Maria

Judecătoria

Cimișlia

sediul

central

DECIZIE

În numele Legii

27 martie 2023

mun.

Comrat

Colegiul judiciar al Curții de Apel Comrat

în componența:

președintele ședinței, judecătorul

Mironov Andrei

judecătorii

Fujenco Dmitrii și Caraianu Liudmila

grefier

Sobor Marina și Gaidarji Maria

cu participarea:

procurorului

Sîrbu Lilia

avocatului inculpatei

Casap Anatolie

inculpatei

Costaș Nadejda

reprezentantului primăriei s.Topala

Gribineț Ivan

juducând în ședință publică, în ordine de apel, apelul depus de procurorul în Procuratura Anticorupție Radu Palencu împotriva sentinței judecătorei Cimișlia sediul central din 08 septembrie 2022 în cauza penală în privința lui:

Costaș Nadejda, născută la *****, originară și domiciliată în r. Cimișlia, s. Topala, studii superioare, căsătorită, moldoveancă, cetățeană a R. Moldova, fără persoane la întreținere, neangajată în câmpul muncii, nesupusă militar, fără

antecedente penale, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, cod numeric personal *****, învinuită de comiterea infracțiunilor prevăzută în art.327 alin. (2) lit. b) și b¹) Cod penal și art. 332 alin. (2) lit.b) Cod penal.

Cauza penală a parvenit pentru judecare în prima instanță la judecătoria Cimișlia sediul central la data de 12 august 2021. (vol. II, f.d.3)

Judecătoria Cimișlia sediul central a pronunțat sentința la data de 08 septembrie 2022. (vol. II, f.d.127-143)

Cauza penală a parvenit pentru judecare în ordine de apel la Curtea de Apel Comrat la data de 05 octombrie 2022. (vol. II, f.d.181)

Procedura citării legale a fost respectată.

Audiind raportul judecătorului pe fondul cauzei, audiind participanții la proces asupra apelului în cauză,

C O N S T A T Ă:

Prin sentința judecătoriei Cimișlia sediul central din 08 septembrie 2022, s-a achitat Costăș Nadejda pe marginea învinuirii aduse acesteia în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b) și b¹) Cod penal, ca consecință a art. 390 alin. (1) pct. (1) Cod e procedura penală.

S-a achitat Costăș Nadejda pe marginea învinuirii aduse acesteia în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (2) lit. b) Cod penal, ca consecință a art. 390 alin. (1) pct. (3) Cod de procedura penală.

S-a considerat ca fiind reabilitată cet. Costăș Nadejda.

Corpurile delictive – tabelele de evidență a orelor de muncă salariaților primăriei Topala pentru lunile ianuarie-septembrie 2019; dispoziția emisă de primarul Nadejda Costăș cu nr: 48-c din 10.09.2019 privind eliberarea din funcție de secretar al consiliului sătesc Topal d-na Racila Nina începând cu data de 20.09.2019; informația certificate pe salariu eliberat de primăria Topala pentru angajata Racila Nina la funcția de secretar pentru perioada ianuarie – septembrie 2019, informație privind inexistența actelor emise de presupusa secretara a primăriei Racila Nina pentru lunile ianuarie – septembrie 2019 care, urma a fi păstrate la materialele cauzei. (vol.II, f.d.127-143)

Pentru a pronunța sentința de achitare, instanța de fond a stabilit că organul de urmărire penală învinuiește pe Costăș Nadejda de comiterea

infracțiunii prevăzute de art.327 alin. (2) lit. b) și b¹) Cod penal, după indicii „folosirea intenționată de către o persoană cu funcție de demnitate publică din interes material a situației de serviciu, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice”.

Potrivit actului de sesizare a instanței judecătorești (rechizitoriului), Costăș Nadejda, activând în funcția de primar al s. Topala, r-nul Cimișlia, fiind validată în baza Hotărârii Judecătoriei Cimișlia nr.3r-554/2015 din 31 iulie 2015, astfel, fiind conform prevederilor art. 123 Cod penal persoană cu funcție de demnitate publică căreia într-o instituție a administrației publice locale i-au fost acordate permanent, prin stipularea legii și prin alegere drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, având în conformitate cu prevederile art. 29 al Legii nr. 436 din 28.12.2006 „privind administrația publică locală” atribuții de „asigurare a gestionării resurselor bugetare, administrarea patrimoniului public în conformitate cu principiile bunei guvernări și efectuarea cheltuielilor conform alocațiilor bugetare aprobate, informând consiliul local despre situația existentă,, și respectiv, „constatare a încălcărilor legislației în vigoare comise de persoane fizice și juridice în teritoriul administrat, cu luarea măsurilor pentru înlăturarea sau curmarea acestora și, după caz, sesizarea organelor de drept,, acționând contrar atribuțiilor de serviciu menționate mai sus și prevederilor art. 22 alin.1) lit. a), b), d), f), f¹), g) al Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158-XVI din 04.07.2008, potrivit căreia în calitate de funcționar public, avea obligația de a respecta Constituția, legislația în vigoare, precum și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, de a respecta cu strictețe drepturile și libertățile cetățenilor, de a fi loial autorității publice în care activează, de a îndeplini cu responsabilitate, obiectivitate și promptitudine, în spirit de inițiativă și colegialitate toate atribuțiile de serviciu și de a respecta normele de conduită profesională prevăzute de lege, acceptând benevol restricțiile impuse de prevederile Legii integrității nr. 82 din 25.05.2017, pentru a nu comite acțiuni ce pot conduce la folosirea situației de serviciu și a autorității sale în interese personale, de grup sau alte interese decât cele de serviciu, contrar obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, acționând în mod intenționat și din interes material, a comis abuzul de serviciu în următoarele circumstanțe: Costăș Nadejda, activând în funcția de primar al s. Topala, r-l Cimișlia, fiind validată în baza Hotărârii Judecătoriei Cimișlia nr.3r-554/2015 din 31 iulie 2015, știind cu certitudine că contabilă-șef a primăriei Racila Nina Pavel prin decizia consiliului

sătesc Topala nr. 05/1 din 10 decembrie 2018, a fost desemnată spre asigurarea interimatului funcției de secretar al Consiliului sătesc Topala până la 31 decembrie 2018, așa cum personal a prezentat raportul și proiectul de decizie cu privire la asigurarea interimatului funcției de secretar al Consiliului, în lipsa deciziei Consiliului sătesc Topala, privind prelungirea asigurării interimatului funcției de secretar de către contabilă-șef a primăriei Racila Nina Pavel, folosind intenționat situația de serviciu și anume faptul că reieșind din atribuțiile funcționale *date prin lege era responsabilă de întocmirea tabelelor privind evidența timpului de muncă al salariaților Primăriei*, abuzând de serviciu și acționând din interes material a continuat să o poarte ilegal și fictiv pe Racila Nina Pavel cu 8 ore de muncă pentru funcția de secretar interimar al Consiliului sătesc s. Topala, în tabelele de evidență a timpului de lucru pentru perioada de timp ianuarie - septembrie 2019 inclusiv, fapt ce a dus spre calcularea și achitarea ilegală a remunerației salariale pentru funcția de secretar interimar în sumă de 42028,33 lei BNM, mijloace bănești pe care ulterior le-a primit de la Racila Nina Pavel, prin ce a fost cauzat persoanei juridice - Primăriei s. Topala, r-l Cimișlia (c/f *****), daune în proporții considerabile în cuantum de 42028,33 lei BNM.

De asemenea, instanța de fond a stabilit că organul de urmărire penală învinuiește pe Costăș Nadejda de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (2) lit.b) Cod penal, adică: „înscrierea de către o persoană cu funcție de demnitate publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material”.

Potrivit actului de sesizare a instanței judecătorești, Costăș Nadejda, este învinuită de către organul de urmărire penală că, activând în funcția de primar al s. Topala, r-l Cimișlia, fiind validată în baza Hotărârii Judecătorei Cimișlia nr.3r-554/2015 din 31 iulie 2015, astfel, fiind, conform prevederilor art. 123 Cod penal persoană cu funcție de demnitate publică căreia într-o instituție a administrației publice locale i-au fost acordate permanent, prin stipularea legii și prin alegere drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice iar potrivit Legii privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006, șeful administrației publice locale, înțelegând și conștientizând caracterul acțiunilor sale ilegale, având în atribuțiile sale de serviciu conducerea, coordonarea și controlul activității serviciilor publice locale, totodată fiind responsabilă de tabelarea angajaților, confirmarea prin semnătură și ștampilă a „Tabelului de pontaj”

(formularul interdepartamental tipizat nr. MR-13 aprobat prin Hotărârea Departamentului Statistică al RM nr. 01 din 10 ianuarie 1997 care este documentul de bază, potrivit căruia se efectuează calculul orelor și prezența la locul de muncă, în baza căruia lunar se calculează și se achită salariul, și că acestea se atribuie la categoria documentelor oficiale), aflându-se în s. Topala, r-l Cimișlia, dorind producerea unor consecințe juridice și săvârșirea unei fapte cu intenție, care poate produce consecințe socialmente periculoase, urmărind scopul falsificării actelor oficiale din interes material, în mod sistematic (lunar) pentru perioada ianuarie-septembrie 2019 a introdus în „Tabelele de pontaj” la rubrica „zile prezență, ore lucrate” date false și denaturate, adică, împrejurări necorespunzătoare adevărului, astfel falsificând acte oficiale, care acordă drepturi și eliberează de obligații, privind aflarea la serviciu în funcția de secretar interimar al Consiliului sătesc s. Topala a numitei Racila Nina Pavel cu 8 ore de activitate zilnică, deși cunoștea cu certitudine că aceasta a ocupat funcția remunerată de secretar interimar al Consiliului sătesc s. Topala doar în perioada 10-31 decembrie 2018, urmare a cărui fapt ultima a beneficiat de remunerare salarială în cuantum de 42028,33 lei BNM, mijloace bănești care după recepționare i le-a transmis în mod ilegal lui Costăș Nadejda.

La data de 22 septembrie 2022, procurorul în Procuratura Anticorupție Radu Palencu, în dezacord cu sentința judecătoreiei Cimișlia sediul central din 08 septembrie 2022, a depus apel, în care a cerut casarea integrală a sentinței contestate, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

- Costăș Nadejda să fie recunoscută culpabilă de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b) și b¹) cu aplicarea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 1350 unități convenționale cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice și de demnitate publică pe un termen de 5 ani;
- Costăș Nadejda să fie recunoscută culpabilă de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (2) lit. b) Cod penal RM cu aplicarea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 1350 unități convenționale cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice și de demnitate publică pe un termen de 5 ani;
- În conformitate cu prevederile art. 84 Cod penal RM, prin cumul parțial a stabili inculpatei pedeapsă definitivă sub formă de amendă în mărime de 1800 unități convenționale cu privarea de dreptul de a ocupa funcții

publice și de demnitate publică pe un termen de 6 ani;

- Admiterea acțiunii civile depusă în interesele Primăriei s. Topala ca persoană juridică, și dispunerea încasării prejudiciului cauzat în rezultatul comiterii infracțiunii de către numita Costaș Nadejda, în sumă totală de 42028,33 lei BNM. (vol.II, f.d.151-164)

În motivarea cererii de apel a indicat că la luarea deciziei de achitare a numitei Costaș Nadejda de comiterea infracțiunilor imputate, instanța nu a dat o apreciere pe măsură probelor administrate și cercetate. Potrivit prevederilor art. 101 al. (1) Cod de procedură penală RM „fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor”.

În acest context, consideră că instanța nu a dat o apreciere justă și coroborată cu declarațiilor martorilor și materialelor cauzei penale cercetate, propuse instanței drept probe care demonstrează vinovăția inculpatei, considerent din care, sentința de achitare vizată este ilegală și urmează a fi casată din următoarele circumstanțe.

Astfel, consideră că instanța de fond, contrar prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, nu a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și nu a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor. Instanța a acceptat și preluat doar abordările și concluziile părții apărării cu privire la nevinovăția inculpatei, ignorând astfel prevederile legislației în vigoare.

Susține că instanța nu s-a expus obiectiv asupra declarațiilor martorului Gribineț Ivan care a declarat că, Răcilă Nina a refuzat numirea ei pe o perioadă de 6 luni, însă aceasta a refuzat categoric motivând că are lucru imens și nu îi permite starea de sănătate, acceptând de a exercita funcția de secretar pentru o perioadă de 10 zile, timp în care să întocmească procesul-verbal și să-l introducă în program pentru ca bugetul să fie aprobat, Decizia fiind una stringentă (*aspect ce contravine alegațiilor inculpatei precum că Racila Nina a exercitat funcția de secretar în mod continuu*). A mai relatat că, de la Răcilă Nina cunoaște că toată suma transferată pentru exercitarea funcției de secretar a fost transmisă d-nei Costaș Nadejda (*confirmă declarațiile numitei Racila Nina în acest sens*). La fel, a menționat că Răcila Nina de lucrările de secretariat nu s-a ocupat, or, lucrul de secretariat nu presupune doar întrunirea în ședință, dar și perfectarea actelor de stare civilă, eliberarea extraselor din arhivă, alte acte existente și alte atribuții referindu-se la prevederile art. 39 al Legii privind administrația publică locală nr. 436 din

28.12.2006 *(alegații care și-au găsit confirmare prin materialele cauzei penale, lipsind asemenea acte la dosar, și care sunt contradictorii declarațiilor inculpatei precum că Racila Nina a lucrat în perioada ianuarie -septembrie 2019).*

Consideră că instanța nu a dat o apreciere la justa valoare asupra declarațiilor martorului Guțu Galina care a relatat că a deținut funcția de primar interimar și a semnat tabelul de salariu și a aplicat ștampila pe el, necunoscând cine îl întocmea și cine introducea modificările, dar Costăș Nadejda i l-a lăsat pe masa comunicându-i că trebuie semnat *(o confirmare în plus că pentru entitate anume primarul este persoana care tabelează, semnează și aplică ștampila pe act - ceea ce a făcut inculpata în perioada ianuarie - septembrie 2019 - atribuție de serviciu directă).*

Menționează că instanța nu a dat o apreciere la justa valoare asupra declarațiilor martorului Răcila Nina, care a declarat că la ședința Consiliului din 06 decembrie 2018 a fost numită în calitate de secretar interimar pentru perioada aprobării bugetului care era o procedură obligatorie și necesară pentru comunitate, acceptând a fi numită în calitate de secretar/interimar doar pentru perioada până la 31 decembrie 2018, iar începând cu luna ianuarie a scris mai multe cereri prin care a solicitat de a fi eliberată din funcția dată astfel încât avea probleme de sănătate, la ce, Costăș Nadejda ea comunicat că urmează să se întrunească Consiliul în ședință și să ia decizie *(un argument neîntemeiat totalmente al inculpatei invocat doar pentru a crea o situație artificială bazată pe interes de menținere a dânsei în funcția de pseudosecretar).* Cererile au fost depuse către Consiliu dar care au fost avizate de către Primarul Costăș Nadejda și care se păstrau în safeu ultimei *(confirmă că inculpata era la curent cu cererile depuse, nu a întreprins nici o măsură, nu a reacționat la cereri prin stoparea tabelării lui Racilă Nina).* Activitatea ei de secretar *(așa credea ea că o exercită din spusele lui Costăș Nadejda)* s-a rezumat la solicitarea consilierilor de a veni la ședințe prin intermediul telefoniei mobile, inclusiv de către primar, totodată concretizând că nu ține minte să fi semnat vre-o listă privind lipsa de cvorum a consilierilor în ședința Consiliului, iar în perioada menționată nu a pregătit careva proiecte de Decizii și nu își amintește dacă au fost emise careva acte administrative prin care să fie delegată cu alte atribuții de cât cele prevăzute în Legea administrației publice locale. Deși insista lunar ca să fie scoasă din tabela de pontaj, făcea calculul conform treptei nr.1 și distribuia pe cârdul său salarial pentru funcția de secretar interimar pe care ulterior îl extrăgea și îl transmitea primarului Costăș Nadejda

care și exercita funcția, tabelele de pontaj fiind întocmite de către Primarul Costăș Nadejda (*competență exclusivă a primarului - atribuție de serviciu*).

Relevă că alegațiile privind „incertitudinea”, Deciziei Consiliului Sătesc Topala din 10 decembrie 2018 cu nr: 05/01 prin care s-a decis asigurarea interimatului funcției de secretar al Consiliului sătesc Topala de către Racila Nina, contabil șef al Primăriei Topala până la 31 decembrie 2018 nu poate fi reținută, or, acest fapt nu necesită o confirmare în contextul în care nimeni nu neagă existent unei asemenea decizii.

Indică că instanța eronat a perceput că cererile din 15.01.2019, 01.03.2019, 15.04.2019, 02.05.2019, 17.06.2019 și respectiv 10.09.2019 depuse de Racila Nina prin care a solicitat Consiliului sătesc Topala (cu excepția ultimei cereri pe care o adresează Primarului s. Topala) să fie eliberată din funcția de secretar interimar al Consiliului sătesc Topala în legătură cu imposibilitatea de a deține 2 funcții ar fi o dovadă faptului că Racila Nina realmente ar fi executat lucrul specific funcției, (*pe când probele din dosar arata contrariul, că careva acte specific funcției nu au fost întocmite, în acest sens fiind veridic relevante confirmarea nr.100 din 22.09.2020, eliberată de Primarul s. Topala Gribineț Ivan, potrivit căreia se confirmă faptul că funcția de secretar al Consiliului sătesc a fost vacantă din 01.01.2019 până la 27.01.2020 și informația nr. 52 din 04.05.2021 privind inexistența actelor emise de pretinsa secretară a primăriei Racila Nina, pentru perioada ianuarie-septembrie 2019*).

Dispozițiile nr: 03-d din 11.01.2019, nr: 09-d din 19.02.2019; nr. 10-d din 26.02.2019; nr: 23-d din 15.05.2019 și nr. 25-d din 27.05.2019 primarul s. Topala, Costăș Nadejda convoacă ședințe extraordinare a Consiliului sătesc Topala pentru data de 22.01.2019; 26.02.2019; 01.03.2019; 21.05.2019 și respectiv 31.05.2019, iar potrivit acestor dispoziții pct. 1 al fiecăreia din ele cu titlu de element al ordinii de zi constituie chestiunea cu privire la asigurarea interimatului funcției de secretar al consiliului sătesc Topala, demonstrează faptul că inculpata intenționat (mai puțin a interpretat) a negat prevederile unui act executoriu cu conținut cât se poate de clar - Deciziei Consiliului Sătesc Topala din 10 decembrie 2018 cu nr.05/01, care stipula expres la ce data expiră împuternicirile secretarului Racila Nina.

Susține că probele anexate de partea apărării, prin cerere, și anume lista consilierilor prezenți la ședința consiliului sătesc din 22.01.2019; 26.02.2019; 01.03.2019; 21.05.2019 și 31.05.2019 prin care se atestă absența nemotivată a 5 din 9 consilieri indicați - Gribineț Ivan, Gribineț Vasile, Gribineț Vasile, Bob Ion și

Plop Fiodor, denotă că de fapt aceste liste au fost întocmite de către inculpată - mențiunea „absent nemotivat,, fiind efectuată de ea personal - fapt observabil printr-o simplă comparație a modalității de scriere a lui Costăș Nadejda și Racila Nina (*ceea ce constituie o confirmare în plus a declarațiilor martorului Racila Nina că anume inculpata făcea pretinsul lucru de secretar*).

De asemenea, susține că dispoziția nr: 48-c din 10.09.2019 prin care primarul s. Topala, Costăș Nadejda a eliberat din funcția de secretar al Consiliului sătesc Topala - pe dna Racila Nina, începând cu 20.09.2019, este un act emis de prisos (așa cum numirea lui Racila Nina potrivit Deciziei Consiliului avea un caracter limită expres determinant în timp - 31 decembrie 2018), totodată nu este clară inacțiunea inculpatei odată cu obținerea unor împuterniciri depline la data de 17.07.2019 în contextul dizolvării Consiliului (*sub aspectul eliberării imediate a secretarului prin dispoziție, or, Consiliul era deja dizolvat și propriu-zis funcția de secretar era una totalmente inutilă*).

Consideră că instanța eronat a interpretat prevederile legislației în vigoare la care a făcut trimitere și anume: art. 14 alin. (2) lit. u) din Legea nr: 436 din 28 decembrie 2006 cu privire la administrația publică locală potrivit căruia „*pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi stabilite la art. 4 al Legii privind descentralizarea administrativă, consiliul local realizează următoarele competențe: numește, în bază de concurs desfășurat în condițiile Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, secretarul consiliului, modifică, suspendă și încetează, în condițiile legii, raporturile de serviciu ale secretarului, delegă primarului competența evaluării performanțelor lui profesionale*”, constatând că sarcina consiliului vine a fi distinctă atât în acțiunea de numire, cât și în raport cu modificarea, suspendarea sau încetarea raporturilor de serviciu a secretarului consiliului, și respectiv, art. 38 al (3) al aceleiași Legi care „stabilește faptul că Secretarul se bucură de stabilitate în funcție și cade sub incidența Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la exhaustiv faptul că „modificarea, suspendarea și încetarea raporturilor de serviciu ale secretarului se face, în condițiile legii, prin decizie a consiliului”.

În sensul celor expuse supra, drept punct de reper servește Decizia cu nr.05/01 din 10 decembrie 2018 „cu privire la asigurarea interimatului funcției de secretar al c/s Topala, potrivit căreia s-a decis de a se asigura interimatul funcției de secretar al Consiliului sătesc Topala de către d-na Nina Racila, contabil-șef al Primăriei

Topala până la 31.12.2018 (*un termen de numire concret, expres și necondiționat - în sensul împuternicirilor atribuite*), care nu impunea, așa cum a concluzionat instanța aplicarea art. 49 alin. 4¹) al Legii nr. 158 „cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public”, potrivit căruia „*asigurarea interimatului, precum și încetarea acestuia se dispun sau, după caz, se constată prin act administrativ al persoanei/organului care are competență legală de numire în funcție*”, or, prin actul emis Consiliul s-a expus asupra momentului încetării interimatului funcției de secretar al lui Racila Nina la modul care nu lasă loc de interpretare (31.12.2018), despre care fapt știa și inculpata, deoarece Costăș Nadejda a participat la ședința de numire a lui Racila Nina în calitate de secretar al Consiliului. Urmează a fi reținut că Decizia Consiliului vizată supra, este definită de un termen (început și final) concret de acțiune, în speță, prin hotărârea adoptată Consiliul în același timp și-a realizat atribuțiile de „numire,” și „încetare,” a raporturilor de serviciu ale secretarului.

Relevă că instanța eronat a interpretat faptul că instituirea interimatului în raport cu Racila Nina, între Consiliul local Topala și prima, au generat raporturi juridice de serviciu reglementate de normele speciale, coroborate cu protecția juridică a legislației muncii care ofereau garanție salariatului angajat pe perioadă determinată, de a continua raporturile juridice nedeterminat, în consecința în care activitatea acesteia a continuat și după expirarea termenului stabilit în actul de numire, iar părțile nu au întreprins acțiuni din care să rezulte că nu doresc continuitate raporturilor juridice la muncă până la această dată. În sensul celor expuse supra, despre care „garanții,” de continuitate a activității poate fi vorba, odată ce probele documentare din dosar decizia consiliului de numire pe perioada determinată - care echivalează cu încetarea atribuțiilor la momentul scadent, cererile adresate de Racila Nina că nu dorește și nu poate din anumite motive să ocupe respectiva funcție) arată contrariul, acest aspect fiind abordat și odată audierea cu martorilor și a inculpatei.

Indică că instanța a reținut eronat că raporturile de serviciu ale lui Racila Nina în calitate de secretar al consiliului sătesc au continuat și după ziua de 31 decembrie 2018, acest fapt fiind constatat atât de declarațiile acesteia, date în cadrul ședinței de judecată prin care a confirmat că a asigurat informarea consilierilor despre dispozițiile primarului de convocare a ședințelor consiliului, iar în raport cu cei cinci consilieri care boicotau ședințele consiliului se deplasa cu

primarul Costaş Nadejda la domiciliul acestora pentru a înmâna actele de informare.

În acest sens, menţionează faptul că actele la care face referire instanţa - lista consilierilor este întocmită de înseşi inculpată (*de ce oare, dacă nu are asemenea împuterniciri*) şi semnată de Racila Nina (*care este nemijlocit angajată de primar - subaltern, şi pusă să semneze pentru a mima o activitate de secretar de fapt convenabilă inculpatei*), or, instanţa a evitat a da o apreciere declaraţiilor numitei Racila Nina despre faptul că salariul primit l-a transmis inculpatei, evitând a oferi şi o explicaţie de ce declaraţiile martorului Racila Nina la acest subiect sunt viciate din punct de vedere al legalităţii şi pertinentei. Totodată, instanţa doar pe exemplul unor semnături aplicate a concluzionat că Racila Nina a activat ca secretar în detrimentul faptului că aceasta realmente nu a întocmit acte specifice funcţiei, iar inculpata, invocând declarativ că Racila Nina a activat în funcţia de secretar, nu a prezentat instanţei careva confirmare documentară în acest sens.

Indică că aprecierile critice ale instanţei asupra informaţiei eliberate de Primarul s. Topala, Gribineţ Ivan din 04.05.2021 privind lipsa actelor semnate de Racila Nina nu pot fi reţinute, or, în instanţă nu a fost demonstrat contrariul de către inculpată în acest sens, totodată, pentru soluţionarea cauzei nu sunt relevante „aprecierile,, lui Racila Nina despre existenţa raporturilor juridice de serviciu între aceasta şi Consiliul sătesc Topala prin prisma cererilor de eliberare din 10.09.2019, 02.05.2019, 15.04.2019, 01.03.2019, 15.01.2019 şi 17.06.2019, or, acestea sunt depuse în contextul unei influenţe/informări false din partea inculpatei cu menţiunea că „doar consiliul o poate elibera,, şi menţinerea acesteia la funcţia respectivă în tabelele de pontaj contrar dorinţei şi prevederilor Deciziei cu nr.05/01 din 10 decembrie 2018 „cu privire la asigurarea interimatului funcţiei de secretar al c/s Topala,,.

De asemenea, indică că alegaţiile instanţei reţinute în favoarea inculpatei precum că dispoziţia primarului s. Topala cu nr.48-c din 10.09.2019 în redacţia sa nu a fost contestată de nici un subiect, şi în raport cu legalitatea acesteia nu au fost ridicate semne de valabilitate nici de organul de control - Oficiul teritorial al Cancelariei de stat, sunt lipsite de un suport probatoriu concret, or, inculpata nu a prezentat careva probe că organul de control a cercetat per ansamblu toate actele premergătoare emiterii respectivei dispoziţiei (*decizia de numire a Consiliului, decizia de dizolvare a Consiliului, momentul delegării împuternicirilor exclusive cu capacitate decizională*). Totodată, din punct de vedere al cronologiei

evenimentelor - raportat la momentul dizolvării Consiliului - inculpata nu a explicat din care considerent nu a emis această dispoziție mai devreme fie de ce aceasta în coraport cu Racila Nina urmau a-și produce efectele începând cu 20.09.2019 (*acțiunile inexplicabile a inculpatei nicidecum nu pot fi interpretate în favoarea acesteia*).

Susține că instanța a trecut cu vederea și nu s-a expus asupra probei documentare ce se regăsește la fila 90 a dosarului „corespondența cu Viorel Rusu, care confirmă că Racila Nina nu putea avea statut de secretar, iar dânsa nu a reacționat la cererile acesteia cel puțin la nivelul stopării tabelării acesteia în mod ilegal, totodată menționând că avea nevoie de secretar și se întreba dacă ilegalitățile acesteia vor putea fi evitate în cazul unui control de la organele de resort („curtea de conturi,,).

Deși a statuat că prin document oficial trebuie de înțeles documentul care: conține informații care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alți subiecți de drept; atestă fapte având relevanță juridică; circulă în cadrul unui sistem de înregistrare, evidență strictă și control al circulației, instanța eronat a dat interpretare obiectului material al infracțiunii de fals, constatând că, deși emană de la un exponent al autorității, publice - la caz primarul, acesta nu se înscrie în lista actelor prevăzute de art. 32 al Legii nr:436 din 28 decembrie 2006 care ar prelua forma documentului oficial în sensul art. 332, sau pentru tabelul de pontaj nu se atestă caracterul oficial din perspectiva cerințelor, iar practica unitară în acest sens a fost constatată, la nivelul instanței ierarhic superioare de control în cauze distincte.

Astfel, indică că cele reținute de instanță nu prezintă corectitudine așa cum lista actelor prevăzute de art. 32 al Legii nr.436 din 28 decembrie 2006 nu are nici o tangență cu „tabelul de pontaj,, ca și act, tabelele de pontaj fiind caracteristice spre întocmire de diferite instituții ale statului ca acte de contabilitate (financiare obligatorii), acestea putând fi întocmite inclusiv de personalul numit în acest sens din cadrul instituției prin orice act de atribuire a unei asemenea competențe (ordin, dispoziție, etc) și nu neapărat de primar cum este în speță.

Susține că deja există o practică stabilită în privința „tabelului de pontaj,, drept document oficial, în acest sens, relevante pentru speță (în sensul definirii tabelului de pontaj ca document oficial) sunt prevederile pct. 78 al Hotărârii nr. 33 din 07.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din

articolele 327 alin. (1) și 361 alin. (2) lit. d) din Codul penal (abuzul de putere sau abuzul de serviciu) potrivit căruia „curtea reține că infracțiunea prevăzută de art. 361 din Codul penal face parte din categoria infracțiunilor contra autorităților publice (funcția și instituția inculpatului fiind publică). La fel, relevante pentru speță (în sensul definirii tabelului de pontaj ca document oficial) sunt prevederile pct. 54 al Hotărârii nr. 12 din 14.05.2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 361 alin. (2) lit. c) din Codul penal (confeccionarea, deținerea sau folosirea documentelor de importanță deosebită false) potrivit căruia „având în vedere dispozițiile art. 6 din Legea nr. 182 din 11 mai 2000 privind accesul la informative, prin „document oficial,, este avut în vedere documentul care: 1) conține informații care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alte subiecte de drept; 2) atestă faptul care are relevanță juridică; 3) circulă în cadrul unui sistem de înregistrare de evidență strictă și de control al circulației. Mai mult, pe lângă aceste caracteristici, în contextul articolului art. 361 alin. (1) din Codul penal, documentul oficial fals trebuie să confere drepturi sau să scutească de obligații. Recomandarea Rec(2002)2 Comitetului Miniștrilor a Consiliului Europei, către Statele membre, privind accesul la documentele publice, din 21.02.2002, stipulează că „documentele publice” semnifică: - toate informațiile înregistrate în orice formă, elaborate, primite sau deținute de autoritățile publice și care au legătură cu funcția administrativă, excepție făcând documentele care sunt în curs de pregătire. Termenul de „documente publice” reprezintă în sensul prezentei recomandări, toate informațiile fixate pe orice suport fizic într-o formă recuperabilă (texte scrise, înregistrate pe bandă sonoră sau audiovizuală, fotografii, emailuri, informații stocate pe suport electronic cum ar fi bazele de date electronice etc.). Atât documentele produse de o autoritate, cât și documentele ce provin de la terți și care au fost primite de o autoritate publică sunt acoperite de definiție.

Relevă că urmează a fi reținut și faptul că inculpata, manifesta un control excesiv asupra atribuțiilor sale și a subalternilor/colegilor, or, potrivit procesului-verbal privind examinarea obiectului din 05 mai 2021 (Tabele de evidență a orelor de muncă a salariaților primăria Topala pentru lunile ianuarie - septembrie 2019) tabelul de pontaj din septembrie 2019 l-a întocmit chiar în detrimentul faptului că nu avea asemenea împuterniciri, în acest sens fiind relevante și declarațiile lui Guțu Galina.

Astfel, consideră că probele expuse supra coroborează între ele fiind și pertinente, dovedesc incontestabil vinovăția inculpatei la comiterea infracțiunilor incriminate.

Consideră că sentința dată este ilegală deoarece instanța nu a supus aprecierii mai multe probe administrate cu valoare probantă majoră, anexate la cauza penală și examinate la momentul cercetării judecătorești, or, potrivit pct. 7 al Hotărârii Plenului CSJ nr. 27 din 16.12.2000, dacă instanța de fond nu s-a pronunțat asupra unor probe administrate, rezultă că lipsește judecata, ceea ce duce la casarea hotărârii atacate.

La data de 05 octombrie 2022 dosarul dat a parvenit la Curtea de Apel Comrat pentru examinarea cererii de apel. (vol.II, f.d. 180)

La data de 14 noiembrie 2022, din partea avocatului Casap Anatolie în interesele inculpatei Costăș Nadejda, a parvenit referință la cerea de apel înaintată, în care a solicitat respingerea cererii de apel înaintate de către procurorul în Procuratura Anticorupție Radu Palencu, cu menținerea în vigoare a sentinței atacate. (vol.III, f.d.7-17)

În ședința de judecată a instanței de apel procurorul Sîrbu Lilia, integral a susținut cererea de apel depusă de procuror, invocând că instanța de fond neîntemeiat a emis sentința de achitare în privința inculpatei și nu s-a expus în mod corespunzător asupra declarațiilor reprezentantului consiliului local Gribineț Ivan care fiind audiat în instanța de fond și în instanța de apel, a confirmat că faptul că prin decizia consiliului sătesc Topala din 10 decembrie 2018 cu numărul 05/01, s-a dispus asigurarea interimatului funcției de secretar al Consiliului sătesc Topala de către Răcila Nina, contabil șef al primăriei Topala până la dat de 31 decembrie 2018, adică, pentru un timp care era necesar să fie întocmit procesul-verbal și să fie introdus în program pentru ca bugetul să fie aprobat. Cu această decizie a luat cunoștință secretarul și primara d-na Costăș. Totodată a comunicat faptul că Răcilă Nina a cunoscut faptul că toată suma care a fost transferată pentru exercitarea funcției de secretar începând cu data emiterii deciziei corespunzătoare și până la emiterea decizie de către primar, pentru toată această perioadă salariu a fost transmis de către Răcilă Nina lui Costăș Nadejda. Cu atât mai mult el a confirmat faptul că Răcilă Nina de lucrările de secretariat nu s-a ocupat, lucru de secretariat nu presupune doar întrunirea în ședință dar și perfectarea actelor de starea civilă, eliberarea extraselor din arhivă. Conform declarațiilor martorului Răcilă Nina, s-a confirmat nemijlocit și declarațiile reprezentantului, ea a confirmat faptul că într-

adevăr a fost numită prin decizia consiliului sătesc pentru exercitarea interimatului funcției de secretar anume până la data de 31 decembrie 2018, după această perioadă ea nu a efectuat lucru specific secretarului consiliului, cu atât mai mult salariu primit pe perioada de 9 luni de activitate a fost transferat primarului satului Topala d-nei Costăș, fiind audiată la Curtea de Apel a confirmat acest fapt că nu a exercitat lucru specific secretarului și respectiv ea nu putea să primească remunerare pentru acest lucru.

Consideră că instanța de fond eronat a considerat că cererile care au fost depuse de către Răcilă Nina în perioada anilor 2019 din care a solicitat consiliul sătesc Topala să fie eliberată din funcția de secretar interimar al Consiliului sătesc Topala în legătură cu imposibilitatea de a deține 2 funcții, ar fi o dovadă faptul că Răcilă Nina realmente ar fi executat lucru specific funcției când probele din dosar arată contrariu, careva acte specific funcției nu au fost întocmite în acest sens fiind veridic confirmarea nr. 100 din 22.09.2020, eliberată de primarul satului Topala Gribineț Ivan, potrivit căreia se confirmă faptul că funcția de secretar al Consiliului sătesc a fost vacantă începând cu 01.01.2019 până la 27.01.2020 și informația nr.52 din 04.05.2021 privind inexistența actelor emise de pretinsa secretară a primăriei Racila Nina, pentru perioada ianuarie- septembrie 2019.

Cu atât mai mult consideră că instanța de fond neîntemeiat a luat în considerație și dispoziția din 10 septembrie 2019 prin care primarul s. Topala Costăș Nadejda a eliberat-o pe Racila Nina din funcție de secretar al consiliului sătesc Topala începând cu 20 septembrie 2019, or, acest act este unul neîntemeiat, așa cum numirea lui Racilă Nina prin decizia consiliului avea un caracter limită expres determinant în timp, era în vigoare începând cu data de 10 decembrie 2018 până la 31 decembrie 2018, nu a fost prelungit, respectiv în această perioadă Racila Nina nu putea să exercite atribuția specifică secretarului consiliului.

Consideră că instanța de fond eronat a interpretat prevederile legislației în vigoare și anume art. 14 alin. (2) lit. (u) și art.38 din Legea cu privire la administrația publică locală.

În cazul dat consideră că instanța de fond neîntemeiat a achitat-o pe inculpata Costăș Nadejda, solicitând admiterea cererii de apel depuse de procuror, casarea sentinței instanței de fond și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnarea inculpatei în comiterea infracțiunilor încriminate și anume art.327 alin. (2) lit. b) și b¹) Cod penal și art. 332 alin. (2) lit.b) Cod penal.

În ședința de judecată a instanței de apel reprezentantul primăriei s.Topala Gribineț Ivan, a susținut poziția procurorului.

În ședința de judecată a instanței de apel avocatul Casap Anatolie în interesele inculpatei Costăș Nadejda, a indicat că hotărârea primei instanțe legale și întemeiate, instanța a apreciat fiecare probă din punct de vedere a concludenței, utilității și colaborare dintre aceste probe, a stabilit aspectele legate inclusiv și de calificarea faptei deoarece există o practică judiciară relevantă în sensul în care art.327 alin. (2) lit. b) și b¹) Cod penal și art. 332 alin. (2) lit.b) Cod penal nu pot forma un concurs ideal, aspectele date nu au fost combătute de către partea acuzării în apelul formulat.

A indicat că de fapt în administrația publică locală cu certitudine există consiliul local ca autoritate deliberativă și primar cu autoritate executivă. Dorește să atragă atenția că în perioada raportată la care se face referire că s-a făcut transferuri de salariu referitor la secretarul interimar al consiliului, astfel, cadrul legal pertinent și în principiu speța prezentă vizează o interpretare subiectivă a anchetei vizavi de normele procesuale a legislației muncii.

Atrage atenția asupra faptului că Legea 158 din statutul funcționarului public stabilește foarte clar că încetarea raportului de serviciu și constatarea încetării raportului de serviciu a titularului și anume interimar se face prin actul administrativ al organului care l-a numit în funcția respectivă.

Dorește să atragă atenția că atât reprezentantul părții vătămate cât și alte persoane care au fost inclusiv și în listele care sunt anexate la materialele cauzei cu titlu de probă din partea acuzării, nu s-au prezentat la ședințele consiliului local și din inacțiunea acestora a generat dizolvarea consiliului local, deși erau obligați să se prezinte la ședințele consiliului local, o obligație imputabilă inclusiv acestora că secretarul consiliului local nu a emis nici o decizie față de organizarea activității administrației publice locale, față de populația unității administrativ teritoriale, nu s-a luat nici o decizie favorabilă sau orice altă decizie cu caracter ordinar așa cum ar fi aprobarea bugetului consiliului local, au lăsat lucrurile în sensul care au derulat, ne numind un secretar în sensul dat, de aceia confirmarea care a fost eliberată de reprezentantul primăriei nu vine altceva să confirme decât aceea că fiind și el prezent în lista semnatarilor care nu au participat la ședințe, au ignorat mandatul de consilier care l-a obținut la alegerile respective, ceea ce ulterior a adus la dizolvarea consiliului local.

Consideră că acuzarea adusă lui Costăș Nadejda este bazată pe o interpretare eronată a normelor legale în materia legislației muncii.

A solicitat respingerea cererii de apel a acuzatorului și menținerea hotărârii primei instanțe ca una întemeiată și legală.

În ședința de judecată a instanței de apel inculpata Costăș Nadejda, a susținut declarațiile date în cadrul ședinței a instanței de fond, nerecunoscând vina în comiterea infracțiunilor imputate.

Verificând materialele dosarului și argumentele cererii de apel, audiind opinia participanților la proces la argumentele cererii de apel, colegiul consideră că apelul declarat de către procurorul în Procuratura Anticorupție Radu Palencu este întemeiat și pasibil admiterii cu casarea parțială a sentinței contestate pentru alte temeiuri, din următoarele considerente.

Concluzia la care a ajuns Colegiul judiciar pe cauza dată derivă din următoarele raționamente.

În conformitate cu prevederile art. 400 alin. (1) Cod de procedură penală al RM, sentințele pot fi atacate cu apel în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătorești privind infracțiunile pentru a căror săvârșire legea prevede exclusiv pedeapsă nonprivativă de libertate.

În corespundere cu prevederile art. 414 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală al RM, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor.

Prin urmare, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată declanșat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că, provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat.

Potrivit prevederilor art. 415 alin.(1) pct.2) Cod procedură penală al RM, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2), și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în hotărârea sa din 12.07.2001 în cauza „Prințul Liechtensteinului Hans-Adam II (Prințul Liechtensteinului Hans-

Adam II) împotriva Germaniei” a indicat că Guvernele, care au semnat Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, s-au angajat să îndeplinească obligațiile de a asigura drepturile garantate de Convenția privind practicile și eficiența.

Drepturile prevăzute la art. 6 CEDO au aceleași sarcini: asigurarea eficienței dreptului la un proces echitabil.

Unul dintre principiile de bază ale procedurilor penale este prezumția de nevinovăție. Acest principiu este consacrat atât în Legea supremă a Republicii Moldova art. 21 din Constituție, cât și în legislația internațională – art. 6 § 2 CEDO. Prezumția de nevinovăție impune ca în cauzele penale instanțele „să nu treacă de la condamnarea sau presupunerea că fapta presupusă a fost comisă de inculpat sarcina probei revine acuzatorului, iar îndoielile sunt interpretate în favoarea inculpatului”.

Conținutul cerinței de „a dovedi vinovăția inculpatului” ca o condiție necesară pentru respingerea prezumției de nevinovăție în legătură cu o anumită persoană a fost dezvăluit de Curtea Europeană în hotărârea din cauza *Barbera, Messege și Yabardo împotriva Spaniei*. Curtea a subliniat că, în sensul art. 6 § 2 al CEDO, dovezile care stau la baza constatării instanței conform căreia inculpatul este vinovat trebuie să îndeplinească atât cerința de suficiență, cât și credibilitatea.

Curtea Europeană consideră prezumția de nevinovăție ca o cerință adresată în primul rând instanței: pentru ca prezumția de nevinovăție să nu fie încălcată și să se realizeze dreptul inculpatului la un proces echitabil, instanța trebuie să aibă probe suficiente și convingătoare de vinovăție și numai pe baza unor astfel de probe, examinate direct în ședință, poate emite verdictul de vinovăție. Din conținutul prezumției de nevinovăție (art. 8 din Codul de procedură penală al RM) rezultă că inculpatul nu este obligat să-și dovedească nevinovăția, sarcina de a dovedi acuzația și de a infirma argumentele prezentate în apărarea inculpatului revine acuzării.

Conform prevederilor art. 416 Cod de procedură penală al RM, instanța de apel, deliberând asupra apelului, dacă este necesar, poate hotărî reluarea cercetării judecătorești, aplicarea dispozițiilor privitoare la repararea pagubei, la măsurile preventive, la cheltuielile judiciare și la orice alte chestiuni de care depinde soluționarea completă a apelului.

La caz, în urma demersului înaintat de partea acuzării, în vederea executării prevederilor alin. (1) și (2) art. 414 și art. 415 alin. (2) Cod de procedură penală

al Republicii Moldova în ședința de judecată a instanței de apel a fost reluată cercetarea judecătorească și cercetate suplimentar probele examinate în prima instanță, și anume:

- Cererea primarului s.Topala r-l Cimișlia Gribineț Ivan, adresată Directorului Centrului Național Anticorupție din mun.Chișinău. (vol. I, f.d.10);

- Copia confirmării primarului s.Topala Gribineț Ivan, potrivit căreia a confirmat faptul că funcția de secretar al Consiliului sătesc a fost vacantă din 01.01.2019 până la 27.01.2020. (vol. I, f.d.41);

- Procesul verbal nr.05 din 10.12.2018 al ședinței Consiliului sătesc Topala r-l Cimișlia. (vol. I, f.d. 49-63);

- Copia deciziei nr.05/01 din 10.12.2018 „Cu privire la asigurarea interimatului funcției de secretar al c/s Topala”. (vol. I, f.d.64);

- Cererea depusă de către Racila Nina primarului s.Topala Costăș Nadejda. (vol. I, f.d.84);

- Cererile depuse de către Racila Nina primarului s.Topala la data de 02.05.2019; 15.04.2019; 01.03.2019; 15.01.2019 și 17.06.2019. (vol.I, f.d.85-89);

- Copia contractului individual de muncă nr.01 din 01.07.2003. (vol.I, f.d. 92-95);

- Decizia Consiliului sătesc Topala nr.10/06 din 26.10.2020 „Cu privire la constatarea prejudiciului cauzat”. (vol. I, f.d.116)

- Proces verbal de ridicare din 04.05.2021 și actele de ridicare. (vol. I, f.d.138-151)

- Proces verbal de examinarea din 05.05.2021. (vol. I, f.d.152)

- Ordonanța de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive la cauza penală din 05.05.2021. (vol. I, f.d.153)

Totodată, la solicitarea acuzatorului de stat au fost audiați martorii și partea vătămată pe prezenta cauză.

Fiind audiat în ședința de judecată a instanței de apel martorul Racila Nina a declarat că în din decembrie 2018 și până în luna septembrie 2019, la aprobarea bugetului a activat ca interimar al secretariatului consiliului sătesc s.Topala, a fost numită în funcție prin decizia consiliului. Decizia respectivă nu a văzut-o, însă a fost de acord să activeze în această funcție de secretariat până la finele anului 2018. A fost introdusă în tabelul de pontaj și a primit și salariu. Cu evidența de muncă și întocmirea tabelului de pontaj se ocupa primarul Costăș Nadejda. Salariu pentru funcția de secretar a fost calculat conform legislației, salariul cum l-a primit, așa și

l-a dat, nu reușea și nu a fost de acord să îndeplinească funcția dată. Lucru de secretar îl efectua primarul, salariul îl dădea d-nei Nadejda.

A indicat că în dosarul respectiv sunt 6 cereri adresate consiliului, primarul le-a semnat și le-a înaintat consiliului, iar consiliul nu s-a adunat și pentru a le examina, prin urmare primarul a eliberat-o din funcție printr-o dispoziție deoarece consiliul era dizolvat.

A mai indicat că de când a fost angajată nu a primit careva premii sau sancțiuni, a prestat servicii de contabilitate. Ultima cererea a fost adresată primarului din motiv că consiliul a fost dizolvat. Nu este la curent cu motivul dizolvării consiliului. În ședințele când nu era cvorum a fost prezentă. Semnătura electronică atât din numele primarului, cât și din numele contabilului o aplica ea. La ședința din anul 2019 în care consiliul nu s-a convocat nu a pregătit careva proiecte legate de buget. Pentru durata de 7 luni când a activat în funcția dată a scris o scrisoare ce se referă la modul de cumulare d-lui Furdui. A obiectat ca să nu fie inclusă în tabelul de pontaj, însă primarul a comunicat că consiliul trebuie să o elibereze, careva plângeri nu a depus la poliție sau procuratură. Lucrul secretarului nu prea îl cunoștea. Nu a fost amenințată sau influențată de către Costăș Nadejda să facă transferul pe contul de salariu. (vol.III, f.d.25)

Fiind audiată în ședința de judecată a instanței de apel partea vătămată Guțu Galina a declarat că pe Costăș Nadejda o cunoaște, nu sunt rude, și careva conflicte nu au fost între ei.

A indicat că în anul 2019 a activat la primăria s.Topala în calitate de perceptor fiscal. La sfârșitul lunii octombrie 2019 a activat ca primar interimar a s.Topala, în funcția dată a fost numită de către Costăș Nadejda. Când a fost ea primar, tabelele de pontaj le întocmea Costăș Nadejda. Careva date personal nu a introdus în tabelele de pontaj, tabelele respective le întocmea Nadejda, nu ține minte precis însă tabelele din luna octombrie le-a semnat personal, datele din aceste tabele nu le-a verificat și le-a dat d-nei Nina. (vol.III, f.d.26)

Fiind audiat în ședința de judecată a instanței de apel reprezentantul părții vătămate Gribineț Ivan a declarat că susține declarațiile date anterior. A indicat că Racila Nina a fost numită în funcție de secretar interimar în luna decembrie 2018 până la sfârșitul lunii decembrie 2018 din motiv că nu avea posibilitate să exercite funcția de secretar interimar și la insistența consilierilor s-a numit în funcție pentru a semna procesul verbal. Este decizia consiliului sătesc Topala unde este indicat că Racila Nina va exercita funcția de secretar interimar a consiliului până la data de

31.12.2018. Cunoaște că nu era numită și nu putea să activeze ca secretar interimar după decembrie 2018 deoarece în decizie a fost desemnată doar pentru perioada de până la 31.12.2018. Indică că conform Legii Administrației Publice Locale, numirea și eliberarea din funcție a secretarului ține de competența Consiliului Local. A aflat că Racila Nina a primit salariu în jur de 46000 lei după 31.12.2018 când a intrat în funcția de primar, adică după 03.11.2019.

Susține că primăriei i-a fost cauzat un prejudiciu, la care consiliul a emis și o decizie prin care a considerat că prejudiciul cauzat primăriei cu un buget redus este considerabil. Racila Nina în urma examinării bugetului, la întrebările puse a răspuns că „ca contabil cu funcție de execuție era obligată să calculeze și să transfere salariu integral conform tabelului de pontaj a orelor de muncă. Bani care erau transferați pentru așa zisă funcție de secretar interimar erau transmiși d-nei Costăș Nadejda. Nu cunoaște că banii să fi fost reîntorși primăriei. Nu ține minte dacă în perioada ianuarie-septembrie 2016 a fost consilier local. Nu ține minte dacă Racila Nina l-a invitat la consiliu în acea perioadă. Racila Nina a fost subaltern exact atât timp cât dumneaei a menționat. Nu a semnat careva dispoziții în privința lui Racila Nina referitor la premii. A aflat de dizolvarea consiliului când era primar în acea localitate. Despre învinuirea lui Costăș Nadejda cunoaște din declarațiile martorului Racila Nina. (vol.III, f.d.27)

Fiind audiat în ședința de judecată a instanței de apel inculpata Costăș Nadejda a declarat că susține cele declarate anterior și nu recunoaște vinovăția. (vol.III, f.d.28)

Totodată, probe noi la examinarea a cauzei în instanța de apel, nu au fost administrate.

Subsecvent, în urma precăutării materialelor cauzei prin prisma motivării sentinței emise de instanța de fond, Colegiul judiciar al Curții de Apel Comrat a ajuns la concluzia admiterii apelului și casării parțiale a sentinței emise de instanța de fond la 08 septembrie 2022 inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2), din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 1 alin. (2) Cod de procedură penală referitor la scopul procesului penal stipulează că organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sânt obligate să activeze în așa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată.

Potrivit jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală.

Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte.

Potrivit părții descriptive a sentinței, instanța de fond a motivat verdictul de achitare formulând următoarele concluzii:

„Astfel, potrivit art. 327 alin. (2) lit. b), b¹) Cod penal – legiuitorul a dispus sancționarea acțiunii de folosirea intenționată de către o persoană cu funcție de demnitate publică a situației de serviciu, săvârșită din interes material, în interes de serviciu, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

În speță, subiectul infracțiunii constituie persoana fizică responsabilă, reflectată de limitele aliniatului (3) al art. 123 Cod penal, și care se regăsește în anexa Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică nr. 199 din 16.07.2010, care enumeră lista persoanelor cu funcție de demnitate publică – și care instituie - funcției de primar o atare calitate.

Deci, Pentru existența infracțiunii de abuz de putere sau abuz de serviciu - art. 327 CP este necesară existența prealabilă a unui serviciu, în care persoana cu funcție de demnitate publică, își desfășoară activitatea și în competențele căreia intră efectuarea actelor de natura celor care ocaziona săvârșirea abuzului împotriva intereselor publice ori private. Astfel, la modalitățile faptice ale abuzului de putere sau abuzului de serviciu (art. 327 CP), printre altele, se referă: (...) - depunerea acordării, fără just temei, de ajutoare materiale, prime salariale etc.; - gestionarea resurselor materiale și financiare publice contrar destinației lor; - acordarea de stimulente materiale sau morale, protejarea unor persoane în bază de favoritism sau discriminare;(...)

Constată legiuitorul ca condiție esențială pentru calificarea infracțiunii cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor – în speță juridice.”

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului sentinței, instanța de fond nu a intrat în esența învinuirii formulate cu circumstanțele concrete, de fapt și de drept, indicate în rechizitoriu.

Totodată instanța de fond a formulat fraze contradictorii, concluzii incerte, fără a desfășura rațiunea lor.

Astfel, analizând și verificând circumstanțele și evenimentele ce țin de învinuirea adusă lui Costăș Nadejda de comiterea infracțiunii prevăzute de art.327

alin.(2) lit.b) și b¹) Cod penal, Colegiul instanței de apel remarcă că instanța de fond deși just a achitat-o pe Costăș Nadejda de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 327 alin.(2) lit.b) și b¹) Cod penal, eronat a invocat prevederile art.390 alin.(1) cpt.(1) Cod de procedură penală, pe când în speță inculpata urmează a fi achitată ca consecință a art. 390 alin. (1) pct. (3) Cod de procedura penală.

Urmare a celor menționate, se deduce concluzia că sentința emisă de instanța de fond, nu este una motivată ceea ce contravine prevederilor garantate de art. 6 CEDO, ce oferă dreptul la o hotărâre și decizie motivată, instanțele de drept naționale fiind obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să ofere răspunsuri la toate întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului.

În cazul în care instanțele de drept se abțin de a da răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o, posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 § 1 din CEDO.

Astfel, Colegiul judiciar reiterează că prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și chiar dacă a adoptat corect o sentință de achitare în baza art. 327 alin.(2) lit.b) și b¹) Cod penal, aceasta nu cuprinde motive legale.

Deci, Colegiul consideră că sentința instanței de fond, urmează a fi casată parțial în partea achitării inculpatei Costăș Nadejda de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b) și b¹) Cod penal, indiferent de argumentele apelului, pentru alte motive stabilite de instanța de apel, inclusiv din oficiu.

Conform prevederilor art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuțului, învinuitului, inculpatului.

În conformitate cu prevederile art. 390 Cod de procedură penală RM, sentința de achitare se adoptă dacă:

- 1) nu s-a constatat existența faptei infracțiunii;
- 2) fapta nu a fost săvârșită de inculpat;
- 3) fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii;**
- 4) fapta nu este prevăzută de legea penală;

5) există una din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei.

Colegiul menționează că există două temeuri conform căreia persoana poate fi recunoscută nevinovată și două procedee prin care se stabilește nevinovăția.

Deci, în ceea ce privește primul procedeu recunoașterea sau stabilirea nevinovăției corespunde nevinovăției reale a inculpatului. Această situație este realizată doar atunci când a fost stabilit cu desăvârșire că fapta nu a existat sau că nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Caracteristica celui de al doilea procedeu este răsfrângerea asupra deciziei cu privire la nevinovăție a prezumției de nevinovăție, deoarece conform ei, orice dubiu ce apare pe parcursul examinării cauzei penale este interpretat în favoarea bănuितului, învinuitului, inculpatului conform art. 8 alin.(3) Cod de procedură penală RM.

Necontestarea existenței faptului infracțional determină ca inculpatul să fie achitat conform prevederilor legale, bazându-se pe faptul că au fost examinate toate materialele și probele prezentate instanței și ele nu dovedesc faptul cu privire la vinovăția inculpatului. Din cele expuse privitor la procedura de stabilire a nevinovăției, colegiul afirmă că nevinovăția în procesul penal desemnează ori faptul inexistenței reale a faptei ori ca urmare a procesului probațiunii nedovedirii existenței ei, după ce au fost examinate toate probele.

Astfel, Colegiul concluzionează că în primul caz sunt toate probele care ne indică despre nevinovăția persoanei, pe când în cel de al doilea nu există probe sau acestea nu sunt suficiente pentru a dovedi vinovăția inculpatului.

De asemenea, o strânsă legătură în cadrul procesului penal există între nevinovăție și achitare. Achitarea poate avea două accepțiuni: – institut de drept; – fapt real.

E de menționat că pentru a stabili adevărul în procesul penal, activitatea de probațiune și însăși probele trebuie să reflecte imparțial evenimentele care au avut loc în realitate. Activitatea de probațiune spre deosebire de alte forme de cunoaștere este împiedicată de unii factori obiectivi și subiectivi.

Din cele expuse rezultă că esența achitării este reprezentată de rezultatele probațiunii. Iar în speță ansamblu probatoriu administrat atât de partea acuzării cât și de către partea apărării, este relevant pentru emiterea unei sentințe de achitare, deoarece nici una din probe nu indică că ar fi fost comisă de către inculpat vre-o faptă penală.

Primordial, instanța de apel ține să indice că potrivit prevederilor art. 327 alin. (2) lit.b) și b¹) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Astfel, urmare a judecării cauzei în instanța de apel, s-a stabilit că conform rechizitoriului, inculpata Costăș Nadejda este învinuită în aceia că activând în funcția de primar al s. Topala, r-l Cimișlia, fiind validată în baza Hotărârii Judecătorei Cimișlia nr.3r-554/2015 din 31 iulie 2015, știind cu certitudine că contabilă-șef a primăriei Racila Nina Pavel prin decizia consiliului sătesc Topala nr. 05/1 din 10 decembrie 2018, a fost desemnată spre asigurarea interimatului funcției de secretar al Consiliului sătesc Topala până la 31 decembrie 2018, așa cum personal a prezentat raportul și proiectul de decizie cu privire la asigurarea interimatului funcției de secretar al Consiliului, în lipsa deciziei Consiliului sătesc Topala, privind prelungirea asigurării interimatului funcției de secretar de către contabilă-șef a primăriei Racila Nina Pavel, folosind intenționat situația de serviciu și anume faptul că reieșind din atribuțiile funcționale date prin lege era responsabilă de întocmirea tabelelor privind evidența timpului de muncă al salariaților Primăriei, abuzând de serviciu și acționând din interes material a continuat să o ponteze ilegal și fictiv pe Racila Nina Pavel cu 8 ore de muncă pentru funcția de secretar interimar al Consiliului sătesc s. Topala, în tabelele de evidență a timpului de lucru pentru perioada de timp ianuarie - septembrie 2019 inclusiv, fapt ce a dus spre calcularea și achitarea ilegală a remunerației salariale pentru funcția de secretar interimar în sumă de 42028,33 lei BNM, mijloace bănești pe care ulterior le-a primit de la Racila Nina Pavel, prin ce a fost cauzat persoanei juridice - Primăriei s. Topala, r-l Cimișlia (c/f *****), daune în proporții considerabile în cuantum de 42028,33 lei BNM.

Acțiunile în cauză ale inculpatei, acuzatorul de stat le-a încadrat în baza art.327 alin.(2) lit.b) și b¹) Cod penal – după indicii calificativi, *folosirea intenționată de către o persoană cu funcție de demnitate publică din interes material a situației de serviciu, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice.*

Tot ea, este învinuită că activând în funcția de primar al s. Topala, r-l Cimișlia, fiind validată în baza Hotărârii Judecătorei Cimișlia nr.3r-554/2015 din 31 iulie 2015, astfel, fiind, conform prevederilor art. 123 Cod penal persoană cu funcție de demnitate publică căreia într-o instituție a administrației publice locale i-au fost acordate permanent, prin stipularea legii și prin alegere drepturi și obligații

în vederea exercitării funcțiilor autorității publice iar potrivit Legii privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006, șeful administrației publice locale, înțelegând și conștientizând caracterul acțiunilor sale ilegale, având în atribuțiile sale de serviciu conducerea, coordonarea și controlul activității serviciilor publice locale, totodată fiind responsabilă de tabelarea angajaților, confirmarea prin semnătură și ștampilă a „Tabelului de pontaj” (formularul interdepartamental tipizat nr. MR-13 aprobat prin Hotărârea Departamentului Statistică al RM nr. 01 din 10 ianuarie 1997 care este documentul de bază, potrivit căruia se efectuează calculul orelor și prezența la locul de muncă, în baza căruia lunar se calculează și se achită salariul, și că acestea se atribuie la categoria documentelor oficiale), aflându-se în s. Topala, r-l Cimișlia, dorind producerea unor consecințe juridice și săvârșirea unei fapte cu intenție, care poate produce consecințe socialmente periculoase, urmărind scopul falsificării actelor oficiale din interes material, în mod sistematic (lunar) pentru perioada ianuarie-septembrie 2019 a introdus în „Tabelele de pontaj” la rubrica „zile prezență, ore lucrate” date false și denaturate, adică, împrejurări necorespunzătoare adevărului, astfel falsificând acte oficiale, care acordă drepturi și eliberează de obligații, privind aflarea la serviciu în funcția de secretar interimar al Consiliului sătesc s. Topala a numitei Racila Nina Pavel cu 8 ore de activitate zilnică, deși cunoștea cu certitudine că aceasta a ocupat funcția remunerată de secretar interimar al Consiliului sătesc s. Topala doar în perioada 10-31 decembrie 2018, urmare a cărui fapt ultima a beneficiat de remunerare salarială în cuantum de 42028,33 lei BNM, mijloace bănești care după recepționare i le-a transmis în mod integral lui Costăș Nadejda.

Acțiunile în cauză ale inculpatei, acuzatorul de stat le-a încadrat în baza art.332 alin.(2) lit.b) Cod penal – după indicii calificativi, *înscrierea de către o persoană cu funcție de demnitate publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material.*

Colegiul ține să menționeze că potrivit doctrinei penale, **obiectul juridic** al abuzului de putere sau abuzului de serviciu prevăzut de art. 327 Cod penal al Republicii Moldova, îl reprezintă acele relații sociale a căror existență și desfășurare normală sunt condiționate de ocrotirea ordinii de drept în stat.

Obiectul juridic al abuzului de putere sau abuzului de serviciu prevăzut de art. 327 Cod penal al Republicii Moldova, îl reprezintă relațiile sociale cu privire la

activitatea legală a organelor administrației publice, precum și a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor de stat.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 327 Cod penal al Republicii Moldova, constă din: a) folosirea de către persoana publică a situației de serviciu, în interese materiale ori în alte interese personale a situației de serviciu; b) cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice; c) legătura causală dintre folosirea situației de serviciu și daunele cauzate în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Totodată, Colegiul menționează ca este corectă concluzia instanței de fond precum că *„Cu referire la calificarea celor două situații similare, acuizarea, constată concursul ideal dintre norma art. 327 alin. (2) lit. b), b¹) Cod penal și art. 332 alin. (2) lit. b) Cod penal. Această poziție instanța o apreciază ca fiind una eronată, or încadrarea faptei comise de către persoana publică, respectiv, de către persoana cu funcție de demnitate publică, în acord cu art. 327 CP, este posibilă, dacă nu există o altă normă specială, în conformitate cu alin. (1) art. 116 CP. În limitele Capitolului XV al Părții Speciale a Codului penal, în raport cu art. 327 CP, sunt norme speciale art. 324 și 332 CP. Aceasta deoarece pretinderea, acceptarea, primirea sau extorcarea remunerației ilicite de către persoana publică, respectiv, persoana cu funcție de demnitate publică, dar și înscrierea de către aceste persoane, în documente oficiale, a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente constituie o exercitare abuzivă a atribuțiilor de serviciu. Deci, la calificare, se va reține doar art. 324 sau 332 CP, nu însă un concurs (ideal) de infracțiuni, sau o atare opțiune de interpretare a fost preluată și de Plenul Curții Supreme de Justiție nr: 7 din 15.05.2017 Cu privire la aplicarea legislației, referitoare la răspunderea penală pentru abuzul de putere sau abuzul de serviciu, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, precum și neglijență în serviciu, pct.4.3.*

O abordare în sensul formulat de acuzatorul de stat impune o dublă încriminare, fiind exclusă calificarea componentei prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b), b¹) Cod penal, lipsind în acest sens faptul infracțiunii.”. Totodată excluderea calificării ca instrumentul legal al procesului penal nu există. Astfel, această excludere se realizează prin achitarea inculpatului pe motiv că, fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii. Or, nu poate fi invocată inexistența faptei infracțiunii în condițiile în care fapta a existat, însă ea a fost greșit calificată, prin

urmare fapta încriminată nu întrunește elementele infracțiunii, prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b), b¹) Cod penal.

Or, după cum s-a menționat supra, Costăș Nadejda activând în funcția de primar al s. Topala, r-l Cimișlia, fiind validată în baza Hotărîrii Judecătorei Cimișlia nr.3r-554/2015 din 31 iulie 2015, știind cu certitudine că contabilă-șef a primăriei Racila Nina Pavel prin decizia consiliului sătesc Topala nr. 05/1 din 10 decembrie 2018, a fost desemnată spre asigurarea interimatului funcției de secretar al Consiliului sătesc Topala până la 31 decembrie 2018, așa cum personal a prezentat raportul și proiectul de decizie cu privire la asigurarea interimatului funcției de secretar al Consiliului, în lipsa deciziei Consiliului sătesc Topala privind prelungirea asigurării interimatului funcției de secretar de către contabilă-șef a primăriei Racila Nina Pavel, și faptul că reieșind din atribuțiile funcționale date prin lege era responsabilă de întocmirea tabelelor privind evidența timpului de muncă al salariaților Primăriei, a continuat să o punteze pe Racila Nina Pavel cu 8 ore de muncă pentru funcția de secretar interimar al Consiliului sătesc s. Topala, în tabelele de evidență a timpului de lucru pentru perioada de timp ianuarie – septembrie 2019 inclusiv. Fapta dată este probată de procuror, se confirmă prin totalitatea probelor examinate și *de facto* nu a fost negată de însuși inculpata.

Astfel, Colegiul menționează că deși fapta a fost comisă, aceasta nu întrunește elementele infracțiunii revăzute de art. 327 alin. (2) lit. b), b¹) Cod penal după indicii calificativi, *folosirea intenționată de către o persoană cu funcție de demnitate publică din interes material a situației de serviciu, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice* deoarece în cazul dat în cazul dat fapta încriminată urmează să fie calificată doar conform normei speciale prevăzute de art. 332 alin.(2) lit.b) Cod penal – după indicii calificativi, înscrierea de către o persoană cu funcție de demnitate publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material. La caz nu există concurs ideal de infracțiuni, deoarece o abordare în sensul formulat impune o dublă încriminare în condițiile în care indiciile calificative din art. art. 332 alin.(2) lit.b) Cod penal acoperă integral fabula încriminată.

Potrivit art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, *concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate*

dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuțului, învinuitului, inculpatului.

La caz, Colegiul reține că Curtea Europeană, în cauza „*Prince Hans-Adam de Liechllenslein v. Allemagne* din 12 iulie 2001” menționează că statele semnatare și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective, nu teoretice și iluzorii, iar cele cuprinse în art. 6 CEDO au tocmai acest scop: - efectivitatea dreptului la un proces echitabil, impunându-se statelor o obligație de rezultat: - adoptarea în ordinea juridica interna a masurilor corespunzătoare și a mijloacelor necesare - realizării acestei obligații. Judecătorul, apreciind circumstanțele cauzei, nu trebuie să se refere la verosimilitatea sau neverosimilitatea lor, dar trebuie să aprecieze veridicitatea acestora reieșind din toate probele administrate. În baza principiului contradictorialității în procesul penal, principiu unanim recunoscut și susținut de jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, sarcina probațiunii în ședințele de judecată în prima instanță și în instanța de apel îi revine acuzatorului de stat, fiindcă *funcția acuzării este pusă pe seama procurorului.*

Codul de procedură penală al Republicii Moldova și jurisprudența CtEDO prevăd expres că dacă din probele administrate în cauză nu rezultă cu certitudine că inculpatul a săvârșit fapta pentru care a fost dedus judecării, în favoarea acestuia operează principiul de drept „*in dubio pro reo*”, se regăsește în art.6 §2 CEDO, și reflectă prezumția de nevinovăție, care în general, este un drept protejat de CEDO și de Constituția RM, iar în particular constituie și o regulă a probatoriului prin postulatul menționat.

Astfel, Colegiul conchide asupra lipsei elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.327 alin.(2) lit.b) și b¹) Cod penal – după indicii calificativi, *folosirea intenționată de către o persoană cu funcție de demnitate publică din interes material a situației de serviciu, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice*, deoarece, în afara oricărui dubiu, se constată evident și elocvent lipsa laturii subiective și laturii obiective a infracțiunii incriminate în acțiunile inculpatei Costăș Nadejda, fapt ce denotă că aceasta urmează a fi achitată pe art. 327 alin.(2) lit.b) și b¹) Cod penal, din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii, în rest sentința urmează a fi menținută.

Cu referire la capătul de învinuire a lui Costaş Nadejda de comiterea infracţiunii prevăzute de art.332 alin.(2) lit.b) Cod penal, Colegiul menţionează următoarele.

După cum se constată din materialele cauzei, prin cererile din 15.01.2019; 01.03.2019; 15.04.2019; 02.05.2019; 17.06.2019, Racila Nina a solicitat Consiliului sătesc Topala să fie eliberată din funcţia de secretar interimar al Consiliului sătesc Topala în legătură cu imposibilitatea de a deţine 2 funcţii. (f.d. 85-89)

De asemenea, potrivit dispoziţiilor nr.03-d din 11.01.2019; nr. 09-d din 19.02.2019; nr. 10-d din 26.02.2019; nr. 23-d din 15.05.2019 şi nr. 25-d din 27.05.2019 primarul s. Topala, Costaş Nadejda convoacă şedinţe extraordinare a Consiliului sătesc Topala pentru data de 22.01.2019; 26.02.2019; 01.03.2019; 21.05.2019 şi respectiv 31.05.2019, iar potrivit acestor dispoziţii pct. 1 al fiecăreia din ele cu titlu de element al ordinii de zi constituie chestiunea cu privire la asigurarea interimatului funcţiei de secretar al consiliului sătesc Topal. (vol.II, f.d.90-94)

Potrivit listei consilierilor prezenţi la şedinţa consiliului sătesc din 22.01.2019; 26.02.2019; 01.03.2019; 21.05.2019 şi 31.05.2019 – se atestă absenţa nemotivată a 5 din 9 consilieri indicaţi – Gribineţ Ivan, Gribineţ Vasile, Gribineţ Vasile, Bob Ion şi Plop Fiodor (vol.I, f.d.218-219, 221-223), motiv din care şedinţa consiliului nu a avut loc din lipsa de cvorum.

Subsecvent, Colegiul concluzionează că nu poate fi pusă în sarcina primarului Costaş Nadejda eliberarea din funcţie a lui Racila Nina, această atribuţie revenindu-i prin lege exclusiv consiliului sătesc Topala, care din lipsa de cvorum nu a avut posibilitatea de a examina cerinţa secretarului interimar al Consiliului sătesc Topala Racila Nina privind eliberarea din funcţie.

Potrivit art. 38 al. (4) din Legea privind administraţia publică locală, modificarea, suspendarea şi ***încetarea raporturilor de serviciu ale secretarului se face, în condiţiile legii, prin decizie a consiliului.***

Respectiv, în cazul în care Racila Nina nu a fost eliberată din funcţie din lipsa de cvorum a consiliului sătesc Topala, primarul s. Topala, Costaş Nadejda corect în lipsa deciziei Consiliului sătesc Topala, privind prelungirea asigurării interimatului funcţiei de secretar de către contabilă-şef a primăriei Racila Nina Pavel, şi reieşind din atribuţiile funcţionale date prin lege era responsabilă de întocmirea tabelelor privind evidenţa timpului de muncă al salariaţilor Primăriei, a continuat să o

ponteze pe Racila Nina Pavel cu 8 ore de muncă pentru funcția de secretar interimar al Consiliului sătesc s. Topala, în tabelele de evidență a timpului de lucru pentru perioada de timp ianuarie - septembrie 2019 inclusiv.

Or, prin decizia din 10.12.2018 Consiliul sătesc Topala a decis asigurarea interimatului funcției de secretar al Consiliului sătesc Topal de către Racila Nina, contabil șef al primăriei Topala până la 31 decembrie 2018. În sensul legii speciale la care face referire inclusiv autorul deciziei și care vizează Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public atât asigurarea interimatului cât și încetarea acestuia se constată prin actul administrativ al organului care are competențe legală de numire în funcție. Mai mult, încetarea raporturilor juridice pe motiv de expirare termenului interimatului urma să deruleze exclusiv prin actul administrativ emis în privința lui Răcila Nina de Consiliul sătesc Topala, chiar și în situația în care durata acestuia a fost determinată. Or, în situația Ninei Racila, Colegiul concluzionează că instanța de fond cu certitudine a stabilit că raporturile de serviciu a acesteia în calitatea sa de secretar al consiliului sătesc a continuat și după ziua de 31 decembrie 2018, acest fapt fiind constatat atât de declarațiile acesteia, date în cadrul ședinței de judecată prin care a confirmat că a asigurat informarea consilierilor despre dispozițiile primarului de convocare a ședințelor consiliului, iar în raport cu cei cinci consilieri care nu se prezentau la ședințele consiliului se deplasa cu primarul Costăș Nadejda la domiciliul acestora pentru a înmâna actele de informare. De asemenea, deși aceasta a indicat că nu își amintește să fi semnat careva acte în calitatea sa de secretar interimar al consiliului sătesc Topal, la materialele cauzei se regăsesc lista consilierilor prezenți la ședința din 31.05.2019; 21.05.2019; 01.03.2019; 26.02.2019 și 22.01.2019 – pe interfața căruia se deține semnătura acesteia și parafa primăriei.

Faptul că Racila Nina aprecia ca fiind existențe raporturile juridice de serviciu între aceasta și Consiliul sătesc Topala se afirmă și prin cererile formulate de aceasta pe numele consiliului cu privire la eliberarea acesteia din funcția deținută cu titlu de interimat.

Prin urmare, ca consecință a invocărilor relatate supra, se concluzionează că, activitatea de serviciu a lui Racila Nina a derulat după perioada 31.12.2018, din motive independente de voința lui Costăș Nadejda, așa cum aceasta a epuizat căile admisibile în vederea convocării extraordinare a ședințelor consiliului pentru asigurarea emiterii actului administrativ de încetare a raporturilor de serviciu instituite în raport cu aceasta, actul de dispoziție în acest sens fiind emis la situația

din 10.09.2019, ca consecință a constatării dizolvării consiliului local și preluarea împuternicirilor de soluționare a problemelor curente de către primarul de atunci Costaș Nadejda.

Cu atât mai mult, Colegiul menționează că prin dispoziția nr: 28-d din 12.06.2019, Primarul s. Topala a constatat dizolvarea de drept a consiliului sătesc Topala, dar și notificarea Comisiei Electorale Centrale, privind stabilirea termenului desfășurării alegerilor locale generale și investirea primarului cu sarcina de soluționare a problemelor curente ale unității administrativ – teritoriale până la constituirea unui nou consiliu. (vol.II, f.d.79)

La data de 10.09.2019, secretarul interimar al Consiliului sătesc Racila Nina a depus în adresa primarului s. Topala Costaș Nadejda cerere cu privire la eliberarea din funcția deținută. (vol.I, f.d.84)

Prin dispoziția nr: 48-c din 10.09.2019, primarul s. Topala Costaș Nadejda a eliberat din funcția de secretar al Consiliului sătesc Topala – pe d-na Racila Nina, începând cu 20.09.2019. (vol.I, f.d.149)

De menționat că dispoziția primarului s. Topala cu nr:48-c din 10.09.2019 în redacția sa nu a fost contestată de nici un subiect, și în raport cu legalitatea acesteia nu au fost ridicate semne de valabilitate nici de organul de control – Oficiul teritorial al Cancelariei de stat. În această situație, o interpretare extensive defavorabilă vine în contradicție cu principiul umanismului, dar și cu obligația pozitivă statului de a demonstra, în afară oricărui dubiu vinovăția persoanei acuzate.

Respectiv, o dată ce a avut cerere de eliberare adresată pe numele său, precum și dizolvarea consiliului sătesc Topala, primarul Costaș Nadejda a decis eliberarea secretarului Consiliului sătesc Topala – Racila Nina, din funcția deținută, ceea ce demonstrează că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 332 alin.(2) lit.b) Cod penal – după indicii calificativi, *înscrierea de către o persoană cu funcție de demnitate publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material.*

Astfel, Colegiul nu poate reține ca fiind plauzibil argumentul părții acuzării precum că „*instanța nu a dat o apreciere la justa valoare asupra declarațiilor martorului Răcila Nina, care a declarat că la ședința Consiliului din 06 decembrie 2018 a fost numită în calitate de secretar interimar pentru perioada aprobării bugetului care era o procedură obligatorie și necesară pentru comunitate,*

acceptând a fi numită în calitate de secretar/interimar doar pentru perioada până la 31 decembrie 2018, iar începând cu luna ianuarie a scris mai multe cereri prin care a solicitat de a fi eliberată din funcția dată astfel încât avea probleme de sănătate, la ce, Costăș Nadejda ea comunicat că urmează să se întrunească Consiliul în ședință și să ia decizie. Cererile au fost depuse către Consiliu dar care au fost avizate de către Primarul Costăș Nadejda și care se păstrau în safeu ultimei (confirmă că inculpata era la curent cu cererile depuse, nu a întreprins nici o măsură, nu a reacționat la cereri prin stoparea tabelării lui Racilă Nina). Activitatea ei de secretar (așa credea ea că o exercită din spusele lui Costăș Nadejda) s-a rezumat la solicitarea consilierilor de a veni la ședințe prin intermediul telefoniei mobile, inclusiv de către primar, totodată concretizând că nu ține minte să fi semnat vre-o listă privind lipsa de cvorum a consilierilor în ședința Consiliului, iar în perioada menționată nu a pregătit careva proiecte de Decizii și nu își amintește dacă au fost emise careva acte administrative prin care să fie delegată cu alte atribuții de cât cele prevăzute în Legea administrației publice locale. Deși insista lunar ca să fie scoasă din tabela de pontaj, făcea calculul conform treptei nr.1 și distribuia pe cârdul său salarial pentru funcția de secretar interimar pe care ulterior îl extrăgea și îl transmitea primarului Costăș Nadejda care și exercita funcția, tabelele de pontaj fiind întocmite de către Primarul Costăș Nadejda.”, or, în susținerea poziției sale procurorul nu a prezentat nici o probă confirmativă ce ar confirma cele invocate, cu atât mai mult că materialele cauzei dovedesc contrariul.

Colegiul instanței de apel ține de cuviință necesar a menționa că pentru a fi dată apreciere ansamblului probatoriu administrat de către partea acuzării în această cauză penală, inițial este necesar de verificat dacă fapta penală prin învinuirea adusă inculpatului conform rechizitoriului este una în măsură să întrunească toate elementele infracțiunii – obiectul, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă, care să determine gradul prejudiciabil al infracțiunii, conform art.15 Cod penal.

Este de menționat că potrivit art.51 alin.(1) Cod penal, temeiul real al răspunderii penale îl constituie fapta prejudiciabilă săvârșită, iar componența infracțiunii, stipulată în legea penală, reprezintă temeiul juridic al răspunderii penale, iar conform art.52 alin.(1) Cod penal, se consideră componență a infracțiunii totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă.

În speță ce ține de învinuirea adusă lui Costăș Nadejda în săvârșirea infracțiunii de fals în acte publice formulată în rechizitoriu nu este un concretă, ci contrară cerințelor normelor procesuale privind formularea învinuirii corespunzător încadrării juridică corectă ale acțiunilor persoanei învinuite de săvârșirea unei infracțiuni.

Analizând fapta infracțională descrisă fiind ca componentă de infracțiune de fals în acte publice, Colegiul menționează că organul de urmărire penală, acuzatorul de stat îi incriminează lui Costăș Nadejda acțiuni precum că urmărind scopul falsificării actelor oficiale din interes material, în mod sistematic (lunar) pentru perioada ianuarie-septembrie 2019 a introdus în „Tabelele de pontaj” la rubrica „zile prezență, ore lucrate” date false și denaturate, adică, împrejurări necorespunzătoare adevărului, astfel falsificând acte oficiale, care acordă drepturi și eliberează de obligații, privind aflarea la serviciu în funcția de secretar interimar al Consiliului sătesc s. Topala a numitei Racila Nina Pavel cu 8 ore de activitate zilnică, deși cunoștea cu certitudine că aceasta a ocupat funcția remunerată de secretar interimar al Consiliului sătesc s. Topala doar în perioada 10-31 decembrie 2018.

Colegiul remarcă că chiar dacă în învinuirea adusă, sunt folosite semne calificative ale componentei de infracțiune încriminate cum ar fi *„Înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false”, „falsificarea unor astfel de documente”, „au fost săvârșite din interes material sau din alte interese personale”, „de o persoană cu funcție de demnitate publică”,* totuși este insuficient ca acestea să fie apreciate ca totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală a componentei infracțiunii, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă prevăzută de art.332 alin.(2) lit.b) Cod penal.

Totodată, Colegiul menționează că, în contextul în care instanța a constatat continuitatea raporturilor de muncă a lui Racila Nina în calitate de interimar al secretarului consiliului sătesc, situație ce nu au putut fi imputabile inculpatei, consecința juridică a Legii cu privire la sistemul unic de salarizare în sectorul bugetar oferea dreptul calității de „interimat” de a fi salarizat conform rigorilor art. 22 al Legii, prin urmare, includerea acesteia în lista foilor de pontaj emise de primăria s. Topala urmează a fi apreciată ca conformă rigorilor, și exclude consumarea celor 4 elemente ale componentei de infracțiune prevăzute de art. 332 alin. (2) Cod penal.

În sensul art. 332 Cod penal latura subiectivă se caracterizează prin intenția directă și motivul infracțional sub forma de interes material.

În scopul probării interesului material procurorul a prezentat declarațiile martorului Racila Nina Pavel, care a declarat că, salariu primit pentru exercitarea interimatului funcției de secretar al consiliului sătesc transmisea primarului Costăș Nadejda. Inculpata a negat acest fapt. Alte careva probe în sensul dat acuzatorul de stat nu a prezentat. Colegiul menționează că, puterea probatorie declarațiilor unui martor care în mod declarativ invocă careva fapte și în anumită măsură poate să aibă un interes personal în soluționarea cauzei penale în modul propus de procuror deoarece ea este acea persoana care a ridicat sumele bănești încriminate inculpatei ca paguba cauzată în proporții considerabile, este esențial redusă. În astfel de condiții apar dubii rezonabile în privința vinovăției Nadejdei Costăș, care urmează să fie interpretate în favoarea inculpatei deoarece probele acuzării nu infirmă în mod categoric afirmațiile inculpatei precum că ea nu a primit de la Racila Nina careva bani.

De asemenea, discutând argumentele apelantului, Colegiul judiciar învederează faptul că necătând la volumul consistent al apelului, argumente pertinente speței apelantul practic nu a invocat.

Astfel, în conformitate cu prevederile art.389 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală, *sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri sau, în mod exclusiv ori în principal, pe declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale și citite în instanța de judecată în absența lor.*

E de menționat și faptul că potrivit art.21 a Constituției Republicii Moldova, *orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.*

Vinovăția persoanei se stabilește în cadrul unui proces echitabil, deoarece simpla învinuire nu înseamnă și stabilirea vinovăției, iar sarcina probațiunii aparține părții acuzării. Astfel, legea procesual penală stabilește că răsturnarea prezumției nevinovăției sau concluziile despre vinovăția persoanei despre săvârșirea infracțiunii nu poate fi întemeiată pe presupuneri.

În atare situație, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor

Omului, dreptul la un proces echitabil în fața unei instanțe de judecată independentă și imparțială, garantat de art. 6 §1 al Convenției, urmează a fi interpretat prin prisma Preambulului Convenției, care enunță preeminența principiului supremației dreptului ca element al patrimoniului comun al statelor contractante, unul dintre elementele fundamentale a preeminenței fiind principiul stabilității raporturilor juridice, care înseamnă că o soluție definitivă al oricărui litigiu nu trebuie rediscutată, totodată, principiul securității raporturilor juridice presupune respectul față de principiul lucrului judecat și în această ordine de idei urmează a reține că, situație în care există o sentință egală în legătură cu circumstanțele investigate, iar autoritatea judecătorească a prezentat în atare act procedural aprecierea și calificarea juridică acțiunilor participanților la proces, orice implicare în acesta ar însemna încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil, garantate de prevederile art. 6 §1 al Convenției.

Concomitent, conform art.8 alin.(1) din Codul de procedură penală: *persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă.*

Concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuțului, învinuitului, inculpatului. În acest context, toate dubiile restante la examinarea faptelor sesizate urmează a fi tratate în interesele persoanei ale cărei acțiuni sunt reclamate, fără a admite încălcarea art. 1 al CEDO, care presupune garantarea respectării drepturilor omului, recunoscute prin Convenție.

Conform art. 96 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală, în cadrul urmăririi penale și judecării cauzei penale trebuie să se dovedească faptele referitoare la existența elementelor infracțiunii, precum și cauzele care înlătură caracterul penal al faptei.

Luând în considerație cele enunțate, instanța de fond cert a stabilit că fapta incriminată inculpatei Costăș Nadejda nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 332 alin.(2) lit.b) Cod penal, deoarece, în afara oricărui dubiu, se constată evident și elocvent lipsa laturii subiective a infracțiunii incriminate în

acțiunile inculpatei Costăș Nadejda.

Iar în contextul dat, Colegiul judiciar reține, că în evaluarea materialului probator administrat în cauză, trebuie avut în vedere că o soluție de condamnare se dispune doar atunci, când instanța are convingerea, că acuzația a fost dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă. Acest standard joacă un rol vital în cadrul procesului penal și constituie principalul instrument pentru reducerea riscului comiterii de erori judiciare. În aceste condiții, exigența de siguranță în evaluare trebuie transpusă și în sistemul de drept procesual autohton în interpretarea standardului dincolo de orice îndoială rezonabilă.

În acest sens este relevantă și jurisprudența Curții Supreme de Justiție, în care s-a reținut că *„vinovăția persoanei în săvârșirea faptei se consideră dovedită numai în cazul când instanța de judecată, călăuzindu-se de principiul prezumției nevinovăției, cercetând nemijlocit toate probele prezentate, iar îndoielile, care nu pot fi înlăturate, fiind interpretate în favoarea inculpatului și în limita unei proceduri legale, a dat răspunsuri la toate chestiunile prevăzute în art. 385 Cod de procedură penală”* (pct. 6 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 5 din 19.06.2006 „Privind sentința judecătorească”).

Nerespectarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și încălcarea prevederilor art. 24 și art. 26 din Codul de procedură penală, care îl obligă pe acuzatorul de stat, după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanța, să prezinte în ședința de judecată anumite probe în susținerea acuzațiilor penale aduse inculpatului, urmează să fie apreciată ca nesusținere a acuzațiilor penale în privința inculpatului în cadrul examinării apelului declarat împotriva sentinței de achitare.

Ignorarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și încălcarea prevederilor art. 24 și art. 26 din Codul de procedură penală lezează dreptul inculpatului la un proces echitabil, drept garantat de art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În baza celor expuse și în conformitate cu art. art. 414, 415 alin. (1) pct. 2), art. 417- 418, 422 Cod de procedură penală al RM, Colegiul judiciar al Curții de Apel Comrat,

D E C I D E:

Se admite apelul declarat de procurorul în Procuratura Anticorupție Radu Palencu.

Se casează parțial sentința judecătorei Cimișlia sediul central din 08 septembrie 2022 în cauza penală privind învinuirea lui Costăș Nadejda în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.327 alin. (2) lit. b) și b¹) Cod penal și art. 332 alin. (2) lit.b) Cod penal **în partea** achitării lui Costăș Nadejda pe marginea învinuirii aduse acesteia în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b) și b¹) Cod penal, ca consecință a art. 390 alin. (1) pct. (1) Cod de procedura penală, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte după cum urmează:

Se achită Costăș Nadejda pe marginea învinuirii aduse acesteia în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b) și b¹) Cod penal, ca consecință a art. 390 alin. (1) pct. (3) Cod de procedura penală.

În rest, dispozițiile sentinței instanței de fond emisă la data de 08 septembrie 2022, se mențin.

Decizia este definitivă și executorie, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 30 zile de la data pronunțării.

Decizia motivată este pronunțată la data de **27 aprilie 2023, ora 10.57.**

Președinte de ședință, judecător:

Judecător:

Judecător:

Mironov Andrei

Fujenco Dmitrii

Caraianu Liudmila